Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

23 päivänä joulukuuta 2015*

Ennakkoratkaisupyyntö — Maataloustuotteiden yhteinen markkinajärjestely — Asetus (EU) N:o 1308/2013 — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — SEUT 34 artikla — Määrälliset rajoitukset — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Alkoholijuomien vähimmäishinta, joka lasketaan tuotteeseen sisältyvän alkoholimäärän perusteella — Oikeuttaminen — SEUT 36 artikla — Ihmisten terveyden ja elämän suojelu — Asian arvioimisen kuuluminen kansalliselle tuomioistuimelle

Asiassa C-333/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Session (Scotland) (ylin yleinen tuomioistuin, Skotlanti, Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 3.7.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 8.7.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Scotch Whisky Association,

spiritsEUROPE ja

Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV)

vastaan

Lord Advocate ja

Advocate General for Scotland,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: ensimmäisen jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Lycourgos (esittelevä tuomari) ja J.-C. Bonichot,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.5.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

— Scotch Whisky Association, spiritsEUROPE ja Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV), edustajinaan advocate C. Livingstone, Rechtsanwalt G. McKinlay, A. O'Neill, QC, barrister J. Holmes ja barrister M. Ross,

— Lord Advocate, asiamiehenään S. Bathgate, avustajinaan advocate C. Pang, advocate L. Irvine ja G. Moynihan, QC,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään C. R. Brodie, S. Behzadi-Spencer ja M. Holt, avustajanaan barrister A. Carmichael,

— Bulgarian hallitus, asiamiehinään E. Petranova ja D. Drambozova,

— Irlanti, asiamiehinään E. Creedon, A. Joyce ja B. Counihan, avustajanaan barrister B. Doherty,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään A. Rubio González,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja M. Gijzen,

— Puolan hallitus, asiamiehinään B. Majczyna, M. Szwarc, M. Załęska ja D. Lutostańska,

— Portugalin hallitus, asiamiehinään A. Gameiro ja L. Inez Fernandes,

— Suomen hallitus, asiamiehenään H. Leppo,

— Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, E. Karlsson ja L. Swedenborg,

— Norjan hallitus, asiamiehinään K. Nordland Hansen ja M. Schei,

— Euroopan komissio, asiamiehinään B. Eggers ja G. Wilms,

— EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään J. T. Kaasin, M. Moustakali ja A. Lewis,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.9.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (EUVL L 347, s. 671; jäljempänä yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus) sekä SEUT 34 ja SEUT 36 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Scotch Whisky Association, spiritsEUROPE ja Comité de la Communauté économique européenne des Industries et du Commerce des Vins, Vins aromatisés, Vins mousseux, Vins de liqueur et autres Produits de la Vigne (CEEV) sekä toisaalta Lord Advocate ja Advocate General for Scotland ja joka koskee Skotlannissa alkoholijuomien vähittäismyynnissä käytettävän alkoholin yksikköperusteisen vähimmäishinnan (jäljempänä yksikköperusteinen vähimmäishinta tai MPU) vahvistamisesta annetun kansallisen lain ja asetusehdotuksen pätevyyttä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen johdanto-osan 15, 43, 172 ja 174 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(15) Tässä asetuksessa olisi säädettävä mahdollisuudesta myydä julkisessa interventiossa ostetut tuotteet. Tällaiset toimenpiteet olisi hyväksyttävä siten, että vältetään markkinahäiriöt ja varmistetaan tavaroiden tasapuolinen saanti ja ostajien tasapuolinen kohtelu.

– –

(43) On tärkeää säätää viinialan tukitoimenpiteistä, joilla vahvistetaan kilpailurakenteita. – –

– –

(172) Kun otetaan huomioon maatalousalan erityispiirteet ja sen riippuvuus koko elintarvikeketjun asianmukaisesta toiminnasta, mukaan luettuna kilpailusääntöjen tehokas soveltaminen kaikkiin siihen liittyviin koko elintarvikeketjun aloihin, jotka saattavat olla hyvin keskittyneitä, erityistä huomiota olisi kiinnitettävä [SEUT] 42 artiklassa tarkoitettujen kilpailusääntöjen soveltamista koskevaan sääntöön. – –

– –

(174) Sellaisten viljelijä- tai tuottajaorganisaatioiden tai niiden yhteenliittymien asemaan, jotka pyrkivät tuottamaan tai pitämään kaupan maataloustuotteitaan yhteisesti tai käyttämään yhteisiä tiloja, olisi sovellettava erityistä lähestymistapaa, jollei tällaisella yhteisellä toiminnalla estetä kilpailua – –”

4 Yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen 167 artiklan, jonka otsikko on ”Kaupan pitämistä koskevat säännöt viinin yhteismarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi ja vakauttamiseksi”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Viinin sekä rypäleiden, rypäleen puristemehujen ja viinien, joista ne ovat peräisin, yhteismarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi ja vakauttamiseksi tuottajajäsenvaltiot voivat erityisesti 157 ja 158 artiklan mukaisesti hyväksyttyjen toimialakohtaisten organisaatioiden tekemillä päätöksillä vahvistaa kaupan pitämistä koskevia sääntöjä tarjonnan sääntelemiseksi.

Näiden sääntöjen tulee olla tavoitteeseen nähden oikeasuhteisia eivätkä ne saa

a) liittyä mihinkään liiketoimeen asianomaisen tuotteen ensimmäisen markkinoille saattamisen jälkeen;

b) sallia hintojen edes ohjeellista vahvistamista tai suosittamista;

– –”

Yhdistyneen kuningaskunnan oikeus

5 Alkoholijuomien vähimmäishinnoittelua Skotlannissa koskevassa vuoden 2012 laissa (Alcohol (Minimum Pricing) (Scotland) Act 2012; jäljempänä vuoden 2012 laki) säädetään sellaisen yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamisesta, jota kaikkien luvan, jota tarvitaan alkoholijuomien vähittäismyyntiin Skotlannissa, haltijoiden on noudatettava.

6 Vuoden 2012 laissa säädetään, että Skotlannin hallituksen on määritettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta asetuksentasoisella säädöksellä. Tässä yhteydessä kyseinen hallitus laati asetusehdotuksen eli ehdotuksen alkoholin yksikköperusteista vähimmäishintaa Skotlannissa koskevaksi vuoden 2013 asetukseksi (The Alcohol (Minimum Price per Unit) (Scotland) Order 2013; jäljempänä yksikköperusteista vähimmäishintaa koskeva asetus) Skotlannin parlamentin hyväksyttäväksi.

7 Kyseisen asetuksen mukaan yksikköperusteiseksi vähimmäishinnaksi on määritetty 0,50 Englannin puntaa (GBP) (noin 0,70 euroa). Tuotteen vähittäismyyntihinta määritetään soveltamalla kaavaa MPU x S x V x 100, jossa ”MPU” on alkoholin yksikköperusteinen vähimmäishinta, ”S” on alkoholipitoisuus ja ”V” on alkoholijuoman määrä litroissa.

8 Vuoden 2012 laissa säädetään, että Skotlannin hallituksen on arvioitava yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamisen vaikutukset laatiakseen niistä parlamentille raportin viiden vuoden kuluessa kyseisen lainsäädännön voimaantulosta. Lisäksi kyseisessä laissa säädetään, että yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamisen voimassaolo päättyy kuuden vuoden kuluttua sitä koskevan asetuksen antamisesta, jollei parlamentti päätä pitää tätä mekanismia edelleen voimassa.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Skotlannin parlamentti antoi vuoden 2012 lain, mutta ainoastaan tietyt kyseisen lain ”muodolliset osat” tulivat voimaan 29.6.2012. Kyseisen lain mukaisesti Skotlannin ministerit antoivat yksikköperusteista vähimmäishintaa koskevan asetuksen, jossa MPU:ksi on määritetty 0,50 GBP (noin 0,70 euroa).

10 Skotlannin ministerit ilmoittivat 25.6.2012 kyseisestä asetuksesta Euroopan komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EYVL L 204, s. 37) mukaisesti. Komissio antoi 25.9.2012 tiedoksi lausuntonsa, jonka mukaan kyseinen kansallinen toimenpide on SEUT 34 artiklassa tarkoitettu määrällinen rajoitus, joka ei voi olla oikeutettu SEUT 36 artiklan nojalla.

11 Pääasian valittajat panivat 19.7.2012 vireille oikeudenkäynnin riitauttaakseen vuoden 2012 lain ja yksikköperusteista vähimmäishintaa koskevan asetuksen pätevyyden. Pääasian valittajien vaatimukset hylättiin ensimmäisessä oikeusasteessa, ja ne valittivat kyseisestä ratkaisusta Court of Sessioniin (Scotland) (ylin yleinen tuomioistuin, Skotlanti). Lisäksi Skotlannin ministerit sitoutuivat olemaan saattamatta yksikköperusteista vähimmäishintaa koskevia säännöksiä voimaan ennen kyseisen oikeudenkäynnin päättymistä.

12 Näissä olosuhteissa viimeksi mainittu tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annettua unionin lainsäädäntöä ja erityisesti [yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa asetusta] tulkittava siten, että jäsenvaltio voi saattaa voimaan kansallisen toimen, jossa vahvistetaan viinin vähittäismyynnissä käytettävä vähimmäishinta

suhteessa myytävän tuotteen sisältämään alkoholimäärään ja joka poikkeaa siten viinimarkkinoiden perustana muutoin olevasta periaatteesta, jonka mukaan hinnat muotoutuvat vapaasti markkinavoimien vaikutuksesta?

2) Kun toimen perustelemiseksi vedotaan SEUT 36 artiklaan, ja jos

   i) jäsenvaltio on katsonut, että ihmisten terveyden suojelemiseksi on tarkoituksenmukaista korottaa tavaran – tässä tapauksessa alkoholijuomien – kulutuksesta kuluttajille tai osalle näistä kuluttajista aiheutuvia kustannuksia, ja

   ii) kyseinen tavara on sellainen, josta jäsenvaltio voi kantaa valmisteveroja tai muita veroja (myös veroja, jotka perustuvat alkoholipitoisuuteen tai -määrään tai arvoon tai tällaisten verotuksellisten toimien yhdistelmään),

   voiko jäsenvaltio unionin oikeuden nojalla hylätä tällaiset kuluttajahinnan korottamista koskevat verotukselliset toimet ja toteuttaa niiden sijasta lainsäädäntötoimia, joissa vahvistetaan vähittäismyynnissä sovellettavat vähimmäishinnat, jotka vääristävät jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja kilpailua, ja jos voi, millä edellytyksillä se voi näin tehdä?

3) Jos jäsenvaltion tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, voiko lainsäädäntötoimi, joka on SEUT 34 artiklassa kielletty kaupan määrällinen rajoitus, olla kuitenkin oikeutettu SEUT 36 artiklan nojalla ihmisten terveyden suojelemiseksi, onko kyseisen kansallisen tuomioistuimen tutkittava ainoastaan tietoa, näyttöä tai muuta aineistoa, jotka ovat olleet lainsäätäjän saatavilla ja jotka lainsäätäjä on ottanut huomioon lainsäädännön antamisajankohtana? Ellei näin ole, mitä muita rajoituksia mahdollisesti kohdistuu kansallisen tuomioistuimen mahdollisuuteen ottaa huomioon kaikki aineisto tai näyttö, jota on saatavilla ja jota asianosaiset ovat esittäneet kansallisen tuomioistuimen antaessa ratkaisunsa?

4) Jos jäsenvaltion tuomioistuimen on unionin oikeutta tulkitessaan ja soveltaessaan tutkittava kansallisten viranomaisten väitettä siitä, että toimi, joka on SEUT 34 artiklassa tarkoitettu määrällinen rajoitus, on oikeutettu SEUT 36 artiklassa määrättynä poikkeuksena ihmisten terveyden suojelemiseksi, missä määrin kansallinen tuomioistuin on velvollinen tai oikeutettu muodostamaan – käytettävissään olevan aineiston perusteella – objektiivisen näkemyksen toimen tehokkuudesta väitetyn tavoitteen saavuttamisessa, ainakin vastaavien, jäsenvaltioiden väliseen kilpailuun vähemmän vaikuttavien vaihtoehtoisten toimien käytettävyydestä ja toimen yleisestä oikeasuhteisuudesta?

5) Kun tarkastellaan (sitä koskevan riidan yhteydessä, onko toimi oikeutettu SEUT 36 artiklan nojalla ihmisten terveyden suojelemiseksi) sellaisen vaihtoehtoisen toimen olemassaoloa, joka ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun tai ainakin vaikuttaa siihen vähemmän, onko tällaisen vaihtoehtoisen toimen hylkäämiseen oikeuttava peruste se, etteivät vaihtoehtoisen toimen vaikutukset vastaa välttämättä täysin SEUT 34 artiklan nojalla riitautetun toimen vaikutuksia mutta sillä voi olla muita lisähyötyjä ja sillä voidaan saavuttaa laajempi, yleinen tavoite?

6) Arvioidessaan kansallista toimea, jonka on myönnetty tai todettu olevan SEUT 34 artiklassa tarkoitettu määrällinen rajoitus, jolle haetaan oikeutusta SEUT 36 artiklasta, ja erityisesti arvioidessaan toimen oikeasuhteisuutta, missä määrin tätä tehtävää hoitava tuomioistuin voi ottaa huomioon arviointinsa siitä, millä tavalla ja missä määrin toimi määrällisenä rajoituksena on SEUT 34 artiklan vastainen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

13 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa asetusta tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle toimenpiteelle, jossa vahvistetaan viinin vähittäismyynnissä käytettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta.

14 Aluksi on muistutettava, että SEUT 40 artiklan 2 kohdan mukaan yhteinen maatalouden markkinajärjestely (jäljempänä yhteinen markkinajärjestely) voi käsittää kaikki SEUT 39 artiklassa lueteltujen yhteisen maatalouspolitiikan (jäljempänä YMP) tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet, erityisesti hintasääntelyn.

15 Lisäksi – kuten yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todetaan – kyseisen asetuksen tavoitteena on ottaa käyttöön yhteinen markkinajärjestely, joka koskee kaikkia EU- ja EUT-sopimusten liitteessä I lueteltuja maataloustuotteita, joihin viini kuuluu.

16 Pääasian valittajat tukeutuvat oikeuskäytäntöön, joka koskee viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annettua 80-luvulla voimassa ollutta Euroopan yhteisön lainsäädäntöä, ja väittävät tässä yhteydessä, että yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus muodostaa viinin yhteismarkkinoita koskevan tyhjentävän sääntelyjärjestelmän erityisesti hintojen osalta. Näissä olosuhteissa jäsenvaltiot eivät voi antaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä. Erityisesti se, että jäsenvaltioita on kielletty toteuttamasta yksipuolisia viinin vähittäishintojen vahvistamista koskevia toimenpiteitä, ilmenee pääasian valittajien mukaan nimenomaisesti kyseisen asetuksen 167 artiklan 1 kohdan b alakohdasta.

17 On kuitenkin todettava – kuten komissio toteaa perustellusti kirjallisissa huomautuksissaan –, että yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen ei sisälly säännöksiä, joissa sallittaisiin viinin vähittäismyyntihintojen vahvistaminen joko kansallisella tai unionin tasolla, eikä säännöksiä, joissa jäsenvaltioita kiellettäisiin toteuttamasta tällaisten hintojen vahvistamista koskevia kansallisia toimenpiteitä.

18 Vaikka kyseisen asetuksen 167 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että tuottajajäsenvaltiot eivät saa sallia hintojen edes ohjeellista vahvistamista tai suosittamista, tämä pätee nimittäin kuitenkin ainoastaan vahvistettaessa kaupan pitämistä koskevia sääntöjä tarjonnan sääntelemiseksi erityisesti toimialakohtaisten organisaatioiden viinin yhteismarkkinoilla tekemillä päätöksillä.

19 Näin ollen jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti edelleen toimivaltaisia toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä, joista ei säädetä yhteistä markkinajärjestelyä koskevassa asetuksessa, sillä varauksella, että nämä toimenpiteet eivät poikkea kyseisestä asetuksesta tai ole sen vastaisia tai haittaa asetuksen moitteetonta toimintaa (ks. vastaavasti tuomio Kuipers, C-283/03, EU:C:2005:314, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Vähimmäishinnan vahvistamisesta on todettava, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 31 ja 37 kohdassa – jollei hintojenvahvistusmekanismia ole, vapaaseen kilpailuun perustuva vapaa hinnanmuodostus on osa yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa asetusta ja ilmentää periaatetta tavaroiden vapaasta liikkuvuudesta toimivan kilpailun olosuhteissa.

21 Pääasiassa on todettava, että yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamisen seurauksena on se, että paikallisesti tuotetun tai maahantuodun viinin vähittäismyyntihinta ei missään tilanteessa voi olla tätä sitovaa vähimmäishintaa alempi. Tällaisella toimenpiteellä voidaan siten vaikuttaa kilpailusuhteisiin estämällä joitakin valmistajista tai maahantuojista hyötymästä alemmista omakustannushinnoista houkuttelevampien vähittäismyyntihintojen tarjoamiseksi (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Ranska, C-197/08, EU:C:2010:111, 37 kohta ja tuomio komissio v. Irlanti, C-221/08, EU:C:2010:113, 40 kohta).

22 Tässä yhteydessä oikeuskäytännössä on jo katsottu, että yhteiset markkinajärjestelyt perustuvat avoimien markkinoiden periaatteeseen, jonka mukaan jokaisella tuottajalla on vapaa pääsy näille markkinoille toimivan kilpailun ehdoilla (tuomio Milk Marque ja National Farmers' Union, C-137/00, EU:C:2003:429, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Lisäksi on muistutettava, että yksi YMP:n tavoitteista on toimivan kilpailun ylläpito maataloustuotteiden markkinoilla (tuomio Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou, C-373/11, EU:C:2013:567, 37 kohta), mitä kuvastavat useat yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen johdanto-osan perustelukappaleet, kuten 15, 43, 172 ja 174 perustelukappale.

24 Näin ollen on todettava, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö, jossa vahvistetaan viinin vähittäismyynnissä käytettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta, saattaa olla yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen vastainen, koska tällainen toimenpide on sen periaatteen vastainen, jonka mukaan maataloustuotteiden myyntihinnat muotoutuvat vapaasti vapaan kilpailun, johon kyseinen asetus perustuu, perusteella.

25 Lord Advocate väittää kuitenkin, että kyseinen asetus ei estä Skotlannin viranomaisia toteuttamasta pääasiassa kyseessä olevaa toimenpidettä, koska tällä toimenpiteellä tavoitellaan päämäärää, joka koskee ihmisten terveyden ja elämän suojelua vähentämällä alkoholin väärinkäyttöä ja jota yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus ei koske suoraan.

26 On nimittäin todettava, että yhteisen markkinajärjestelyn toteuttaminen ei estä jäsenvaltioita soveltamasta sellaisia kansallisia sääntöjä, joilla tavoitellaan muita yleistä etua koskevia päämääriä kuin niitä, joita kyseinen yhteinen markkinajärjestely koskee, vaikka kyseiset säännöt voivatkin vaikuttaa yhteismarkkinoiden toimintaan kyseisellä alalla (ks. tuomio Hammarsten, C-462/01, EU:C:2003:33, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Näissä olosuhteissa jäsenvaltio voi vedota ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevaan tavoitteeseen oikeuttaakseen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen toimenpiteen, joka horjuttaa hintojen vapaata muotoutumista toimivan kilpailun olosuhteissa koskevaa järjestelmää, johon yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus perustuu.

28 Pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kaltaisen rajoittavan toimenpiteen on kuitenkin täytettävä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä asetetut edellytykset sen oikeasuhteisuuden osalta, eli sen on oltava omiaan takaamaan sillä tavoitellun päämäärän toteutuminen eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. analogisesti tuomio Berlington Hungary ym., C-98/14, EU:C:2015:386, 64 kohta), mitä unionin tuomioistuin tarkastelee toisen, kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen kysymyksen yhteydessä, jotka koskevat erityisesti kyseisen lainsäädännön oikeasuhteisuuden arviointia. On todettava, että joka tapauksessa oikeasuhteisuutta tarkasteltaessa on otettava huomioon erityisesti YMP:n tavoitteet ja yhteisen markkinajärjestelyn moitteeton toiminta, mikä edellyttää näiden tavoitteiden ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoitellun päämäärän eli kansanterveyden suojelun punnintaa.

29 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa asetusta on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle toimenpiteelle, jossa vahvistetaan viinin vähittäismyynnissä käytettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta, sillä ehdolla, että tämä toimenpide on tosiasiallisesti omiaan takaamaan ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen ja että – kun otetaan huomioon YMP:n tavoitteet ja yhteisen markkinajärjestelyn moitteeton toiminta – se ei ylitä sitä, mikä on tarpeen tämän ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

Toinen ja viides kysymys

30 Toisella ja viidennellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että tavoitellakseen ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevaa päämäärää korottamalla alkoholin kuluttajahintaa jäsenvaltio valitsee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen lainsäädännön, jossa vahvistetaan alkoholijuomien vähittäismyynnissä käytettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta, ja hylkää valmisteverojen korottamisen kaltaisen unionin sisäistä kauppaa ja kilpailua vähemmän rajoittavan toimenpiteen sillä perusteella, että viimeksi mainitulla toimenpiteellä voi olla muita lisähyötyjä ja sillä voidaan saavuttaa laajempi, yleinen tavoite kuin valitulla toimenpiteellä.

31 Aluksi on todettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että SEUT 34 artiklassa tarkoitettuna määrällistä rajoitusta vaikutuksiltaan vastaavana toimenpiteenä on pidettävä kaikkia jäsenvaltion toimenpiteitä, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa unionin sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti (ks. mm. tuomio Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, 5 kohta ja tuomio Juvelta, C-481/12, EU:C:2014:11, 16 kohta).

32 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 59 ja 60 kohdassa, pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö voi jo pelkästään siitä syystä, että se estää tuontituotteiden alemman tuotantohinnan heijastumisen kuluttajahintaan, rajoittaa muissa jäsenvaltioissa kuin Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti kaupan pidettävien alkoholijuomien pääsyä Britannian markkinoille ja on siten SEUT 34 artiklassa tarkoitettu määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Italia, C-110/05, EU:C:2009:66, 37 kohta; tuomio ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 35 kohta ja tuomio Vilniaus energija, C-423/13, EU:C:2014:2186, 48 kohta), mitä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja mikään tässä asiassa huomautuksia esittäneistä osapuolista ei ole myöskään kiistänyt.

33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide voidaan katsoa oikeutetuksi muun muassa SEUT 36 artiklassa tarkoitetun ihmisten terveyden ja elämän suojelemisen takia ainoastaan siinä tapauksessa, että kyseinen toimenpide on omiaan takaamaan sillä tavoitellun päämäärän toteutumisen eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä tavoitellusta päämäärästä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Skotlannin parlamentille esitettyyn vuoden 2012 lakiehdotukseen liitetyistä selittävistä huomautuksista ja äskettäisestä tutkimuksesta, jonka otsikko on ”Business and Regulatory Impact Assessment”, ilmenee, että kyseisellä lainsäädännöllä tavoitellaan kahta päämäärää eli sitä, että riski- ja haittakäyttäjien alkoholinkulutusta vähennetään kohdennetusti, mutta myös sitä, että väestön alkoholinkulutusta vähennetään yleisesti. Unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa Lord Advocate vahvisti nämä kaksi päämäärää, jotka – koska ne koskevat koko väestöä – kohdistuvat, vaikkakin toissijaisesti, alkoholin kohtuukäyttäjiin.

35 On siis todettava, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä tavoitellaan yleisemmin ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevaa päämäärää, joka on SEUT 36 artiklassa suojelluista oikeushyvistä tai intresseistä tärkein. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden asiana on päättää EUT-sopimuksessa määrätyin rajoituksin siitä, kuinka laajasti ihmisten terveyttä ja elämää on suojattava (tuomio Rosengren ym., C-170/04, EU:C:2007:313, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Kyseisen lainsäädännön soveltuvuudesta tämän ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan tavoitteen saavuttamiseen on huomautettava, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 127 kohdassa – ei ole kohtuutonta katsoa, että toimenpide, jossa vahvistetaan alkoholijuomien vähimmäismyyntihinta ja jolla pyritään erityisesti korottamaan edullisten alkoholijuomien hintaa, soveltuu yleisesti alkoholinkulutuksen ja erityisesti riski- ja haittakäytön vähentämiseen, koska alkoholin riski- ja haittakäyttäjät ostavat suuressa määrin edullisia alkoholijuomia.

37 Lisäksi on muistutettava, että rajoittavan toimenpiteen voidaan katsoa olevan omiaan takaamaan asetetun tavoitteen toteutumisen vain, jos se tosiasiallisesti vastaa tavoitteeseen johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla (ks. vastaavasti tuomio Kakavetsos-Fragkopoulos, C-161/09, EU:C:2011:110, 42 kohta ja analogisesti tuomio Berlington Hungary ym., C-98/14, EU:C:2015:386, 64 kohta).

38 Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta sekä Lord Advocaten huomautuksista ja istunnossa esitetyistä lausumista ilmenee, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö on osa alkoholista aiheutuvien tuhoisien vaikutusten vähentämiseen tähtäävää laajempaa poliittista strategiaa. Kyseisessä lainsäädännössä säädetty yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistaminen on nimittäin yksi toimenpide 40 toimenpiteestä, joiden tarkoituksena on vähentää johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla Skotlannin väestön alkoholinkulutusta kokonaisuudessaan alkoholinkulutuspaikasta tai -tavoista riippumatta.

39 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö soveltuu sillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseen.

40 Siitä, ylittääkö kyseinen kansallinen lainsäädäntö sen, mikä on tarpeen ihmisten terveyden ja elämän tehokkaaksi suojelemiseksi, on muistutettava, että käsiteltävässä asiassa tämä arviointi on suoritettava myös – kuten tämän tuomion 28 kohdassa on muistutettu – YMP:n tavoitteiden ja yhteisen markkinajärjestelyn moitteettoman toiminnan kannalta. Kun otetaan huomioon käsiteltävässä asiassa tarkasteltava kysymys, tämä arviointi on kuitenkin suoritettava SEUT 36 artiklaan perustuvan oikeasuhteisuutta koskevan arvioinnin yhteydessä eikä sitä ole siis tehtävä erikseen.

41 On myös korostettava sitä, että kansalliseen lainsäädäntöön tai käytäntöön ei sovelleta SEUT 36 artiklassa tarkoitettua poikkeusta, jos ihmisten terveyttä ja elämää voidaan suojella yhtä tehokkaasti sellaisilla toimenpiteillä, joilla rajoitetaan vähemmän kauppaa unionissa (tuomio Rosengren ym., C-170/04, EU:C:2007:313, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Tässä yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa erityisesti alkoholijuomia koskevien verojen korottamisen kaltaiseen verotukselliseen toimenpiteeseen ja katsoo, että tällä toimenpiteellä voitaisiin saavuttaa ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskeva tavoite yhtä tehokkaasti kuin yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamista koskevalla toimenpiteellä siten, että sillä rajoitettaisiin samalla tavaroiden vapaata liikkuvuutta vähemmän. Huomautuksia esittäneet osapuolet ovat kuitenkin eri mieltä tästä kysymyksestä.

43 Tältä osin on aluksi todettava – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 143 kohdassa –, että unionin oikeus ei ole lähtökohtaisesti esteenä alkoholijuomia koskevien verojen korottamiselle. Jäsenvaltioille on jätetty riittävästi harkintavaltaa, jotta ne voivat määrätä yleisistä valmisteverojen korotuksista muun muassa erityisten kansanterveydellisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

44 Seuraavaksi on todettava, että verolainsäädäntö on merkittävä ja tehokas väline alkoholijuomien kulutuksen hillitsemiseksi ja näin ollen kansanterveyden suojelemiseksi. Sen varmistamista, että näiden juomien hinta asetetaan korkealle tasolle, koskeva tavoite voidaan saavuttaa asianmukaisesti korottamalla näitä juomia koskevia veroja, koska valmisteverojen korotus johtaa ennemmin tai myöhemmin vähittäismyyntihinnan nousuun ilman, että tämä haittaa hintojen vapaata vahvistamista (ks. analogisesti tuomio komissio v. Kreikka, C-216/98, EU:C:2000:571, 31 kohta ja tuomio komissio v. Ranska, C-197/08, EU:C:2010:111, 52 kohta).

45 Tässä yhteydessä on täsmennettävä, että – toisin kuin Lord Advocate väittää – se, että edellisessä kohdassa mainittu oikeuskäytäntö koskee tupakkatuotteita, ei voi estää kyseisen oikeuskäytännön soveltamista pääasiaan, joka koskee alkoholijuomien kauppaa. Sellaisten kansallisten toimenpiteiden yhteydessä, joiden tavoitteena on ihmisten terveyden ja elämän suojelu, alkoholijuomien hintojen korotus voidaan kunkin tuotteen erityispiirteistä riippumatta saavuttaa – samalla tavoin kuin tupakkatuotteiden tapauksessa – veroja korottamalla.

46 Verotuksellinen toimenpide, jolla korotetaan alkoholijuomia koskevia veroja, voi rajoittaa näiden tuotteiden kauppaa unionissa vähemmän kuin yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamista koskeva toimenpide. Kuten tämän tuomion 21 kohdassa on muistutettu, viimeksi mainitulla toimenpiteellä – toisin kuin näitä tuotteita koskevilla verojen korotuksilla – rajoitetaan voimakkaasti talouden toimijoiden vapautta määrittää vähittäismyyntihintansa ja se muodostaa näin ollen vakavan esteen muissa jäsenvaltioissa kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti kaupan pidettävien alkoholijuomien pääsylle Britannian markkinoille ja vapaalle kilpailulle kyseisillä markkinoilla.

47 Lopuksi siitä, voidaanko verotuksellisten toimenpiteiden sijasta ottaa käyttöön yksikköperusteinen vähimmäishinta siitä syystä, että verotukselliset toimenpiteet eivät mahdollista tavoitellun päämäärän saavuttamista yhtä tehokkaasti, on korostettava, että se, että alkoholijuomia koskevien verojen korottaminen johtaa näiden juomien hintojen yleiseen nousemiseen, mikä vaikuttaa sekä alkoholin kohtuukäyttäjiin että riski- ja haittakäyttäjiin, ei näytä – kun otetaan huomioon tämän tuomion 34 kohdassa muistutetut pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä tavoitellut kaksi päämäärää – johtavan siihen johtopäätökseen, että tämä verojen korottaminen on vähemmän tehokasta kuin valittu toimenpide.

48 Päinvastoin – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 150 kohdassa – tällaisissa olosuhteissa se, että verojen korottamista koskevalla toimenpiteellä voidaan saavuttaa lisähyötyä yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamiseen nähden edistämällä samanaikaisesti alkoholin väärinkäytön vähentämistä koskevan yleisen tavoitteen toteutumista, on sen lisäksi, että se ei voi olla syy tällaisen toimenpiteen hylkäämiseen, tosiasiallisesti peruste hyväksyä tämä toimenpide yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamista koskevan toimenpiteen sijasta.

49 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka on ainoa taho, jolla on tiedossaan kaikki pääasian olosuhteita luonnehtivat oikeudelliset seikat ja tosiseikat, tehtävänä on kuitenkin määrittää, onko alkoholijuomia koskevien verojen korottamisen kaltainen muu kuin pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetty toimenpide omiaan suojelemaan ihmisten terveyttä ja elämää yhtä tehokkaasti kuin tämä lainsäädäntö siten, että sillä rajoitetaan samalla näiden tavaroiden kauppaa unionissa vähemmän.

50 Edellä esitetystä seuraa, että toiseen ja viidenteen kysymykseen on vastattava, että SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että tavoitellakseen ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevaa päämäärää korottamalla alkoholin kuluttajahintaa jäsenvaltio valitsee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen lainsäädännön, jossa vahvistetaan alkoholijuomien vähittäismyynnissä käytettävä yksikköperusteinen vähimmäishinta, ja hylkää valmisteverojen korottamisen kaltaisen toimenpiteen, joka saattaa rajoittaa unionin sisäistä kauppaa ja kilpailua vähemmän. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko asia todella näin, arvioimalla kaikkia sen käsiteltävänä olevan asian merkityksellisiä seikkoja yksityiskohtaisesti.

Pelkästään se, että viimeksi mainitulla toimenpiteellä voi olla muita lisähyötyjä ja sillä voidaan saavuttaa laajemmin alkoholin väärinkäytön vähentämistä koskeva tavoite, ei voi olla perusteena kyseisen toimenpiteen hylkäämiselle.

Neljäs ja kuudes kysymys

51 Neljännellä ja kuudennella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, miten SEUT 36 artiklaa on tulkittava, kun kyse on sen oikeasuhteisuuden tarkastamisen intensiivisyydestä, joka kyseisen tuomioistuimen on tehtävä, kun se tutkii kansallista lainsäädäntöä kyseisessä artiklassa tarkoitetun ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan perustelun kannalta.

52 On todettava, että – kun tämän tuomion 35 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö otetaan huomioon – jäsenvaltioiden asiana on päättää siitä, kuinka laajasti SEUT 36 artiklassa tarkoitettua ihmisten terveyttä ja elämää on suojattava, siten, että ne ottavat samalla huomioon unionin sisäisen tavaroiden vapaan liikkuvuuden vaatimukset.

53 Silloin, kun pääasiassa kyseessä olevasta kansallisesta lainsäädännöstä ilmenevän kiellon kaltainen kielto merkitsee poikkeusta tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevasta periaatteesta, kansallisten viranomaisten on osoitettava, että kyseinen lainsäädäntö on suhteellisuusperiaatteen mukainen eli että se on tarpeen esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi ja että tätä tavoitetta ei voitaisi saavuttaa kielloin tai rajoituksin, jotka eivät ole yhtä laajoja tai joilla unionin sisäistä kauppaa rajoitetaan vähemmän (ks. vastaavasti tuomio Franzén, C-189/95, EU:C:1997:504, 75 ja 76 kohta ja tuomio Rosengren ym., C-170/04, EU:C:2007:313, 50 kohta).

54 Tässä yhteydessä niiden oikeuttamisperusteiden tueksi, joihin jäsenvaltio voi vedota, on esitettävä asianmukaiset todisteet tai kyseisen jäsenvaltion toteuttaman rajoittavan toimenpiteen soveltuvuutta ja oikeasuhteisuutta koskeva analyysi sekä täsmällisiä tietoja, joilla sen perusteluja voidaan tukea (ks. vastaavasti tuomio Lindman, C-42/02, EU:C:2003:613, 25 kohta; tuomio komissio v. Belgia, C-227/06, EU:C:2008:160, 63 kohta ja tuomio ANETT, C-456/10, EU:C:2012:241, 50 kohta).

55 On kuitenkin todettava, että kyseisen todistustaakan osalta ei voida mennä niin pitkälle, että kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat kansallista lainsäädäntöä, jossa vahvistetaan yksikköperusteisen vähimmäishinnan kaltainen toimenpide, niitä vaadittaisiin näyttämään varmasti toteen, ettei millään muulla kuviteltavissa olevalla toimenpiteellä voida toteuttaa tavoiteltua hyväksyttävää päämäärää samoissa olosuhteissa (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Italia, C-110/05, EU:C:2009:66, 66 kohta).

56 Tässä asiayhteydessä kansallisen tuomioistuimen, jonka tehtävänä on tutkia kyseisen kansallisen lainsäädännön laillisuus, on tarkastettava toimivaltaisten kansallisten viranomaisten esittämien todisteiden merkitys sen tarkastamiseksi, että kyseinen lainsäädäntö on suhteellisuusperiaatteen mukainen. Näiden todisteiden perusteella kyseisen tuomioistuimen on erityisesti tarkasteltava objektiivisesti sitä, voidaanko kyseisen jäsenvaltion esittämien todisteiden perusteella perustellusti katsoa, että valitut keinot soveltuvat tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen, ja sitä mahdollisuutta, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa toimenpiteillä, joilla rajoitetaan vähemmän tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

57 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi ottaa tällaisen tarkastelun yhteydessä huomioon mahdollisen tieteellisen epävarmuuden siitä, mitä konkreettisia ja todellisia vaikutuksia yksikköperusteisen vähimmäishinnan kaltaisella toimenpiteellä on alkoholinkulutukseen, tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 85 kohdassa, se, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään, että yksikköperusteisen vähimmäishinnan vahvistamisen

voimassaolo päättyy kuuden vuoden kuluttua sitä koskevan asetuksen antamisesta, jollei Skotlannin parlamentti päätä pitää sitä voimassa, on seikka, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi myös ottaa huomioon.

58 Kyseisen tuomioistuimen on myös arvioitava yksikköperusteisen vähimmäishinnan kaltaisesta toimenpiteestä seuraavan tavaroiden vapaan liikkuvuuden rajoituksen luonnetta ja laajuutta, kun se vertailee kyseistä toimenpidettä muihin mahdollisiin toimenpiteisiin, joilla unionin sisäistä kauppaa rajoitetaan vähemmän, ja tällaisen toimenpiteen vaikutusta yhteisen markkinajärjestelyn moitteettomaan toimintaan, sillä tämä arviointi on olennainen osa oikeasuhteisuuden tarkastelua.

59 Edellä esitetystä seuraa, että SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että kun kansallinen tuomioistuin tutkii kansallista lainsäädäntöä kyseisessä artiklassa tarkoitetun ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan perustelun kannalta, sen on tarkasteltava objektiivisesti sitä, voidaanko kyseisen jäsenvaltion esittämien todisteiden perusteella perustellusti katsoa, että valitut keinot soveltuvat tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen, ja sitä mahdollisuutta, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa toimenpiteillä, joilla rajoitetaan vähemmän tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja yhteistä markkinajärjestelyä.

Kolmas kysymys

60 Kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko SEUT 36 artiklaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen toimenpiteen oikeasuhteisuuden tarkastaminen koskee ainoastaan tietoa, näyttöä tai muuta aineistoa, jotka olivat kansallisen lainsäätäjän saatavilla, kun se toteutti tällaisen toimenpiteen.

61 Kyseinen tuomioistuin toteaa, että pääasian asianosaiset ovat eri mieltä ajankohdasta, johon nähden kyseisen kansallisen toimenpiteen laillisuutta on arvioitava. Näin ollen se pohtii, mitä aineistoa ja todisteita sen on tutkittava arvioidessaan kyseisen toimenpiteen oikeuttamista SEUT 36 artiklan kannalta, koska tällä hetkellä kyseisen tuomioistuimen saatavilla on uusia tutkimuksia, joita kansallinen lainsäätäjä ei tutkinut toteuttaessaan kyseisen toimenpiteen.

62 Aluksi on korostettava sitä, että unionin oikeuden vaatimuksia on noudatettava kaikkina asian kannalta merkityksellisinä ajankohtina, riippumatta siitä, onko kyseessä toimenpiteen toteuttaminen, täytäntöönpano vai soveltaminen esillä olevaan asiaan (tuomio Seymour-Smith ja Perez, C-167/97, EU:C:1999:60, 45 kohta).

63 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia pääasiassa kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa, vaikka kyseinen lainsäädäntö ei ole tullut voimaan kansallisessa oikeusjärjestyksessä. Näin ollen kyseisen tuomioistuimen on arvioitava tämän lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin oikeuden kanssa sen ajankohdan mukaan, jona se antaa ratkaisun.

64 Tämän arvioinnin yhteydessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on otettava huomioon kaikki tiedot, koko näyttö tai koko muu merkityksellinen aineisto, jotka ovat sen tiedossa, sen kansallisessa oikeudessa säädetyin edellytyksin. Tällainen arviointi on tehtävä sitäkin suuremmalla syyllä pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa on tieteellistä epävarmuutta siitä, mitkä ovat kansallisessa lainsäädännössä, jonka laillisuus on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tutkittavana, säädettyjen toimenpiteiden todelliset vaikutukset.

65 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen toimenpiteen oikeasuhteisuuden tarkastaminen ei koske ainoastaan tietoa, näyttöä tai muuta aineistoa, jotka olivat kansallisen lainsäätäjän saatavilla, kun se toteutti tällaisen toimenpiteen. Pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa sen tarkastaminen,

että kyseinen toimenpide on unionin oikeuden mukainen, on suoritettava niiden tietojen, sen näytön tai sen muun aineiston perusteella, jotka ovat kansallisen tuomioistuimen saatavilla sinä ajankohtana, jona se antaa ratkaisun, sen kansallisessa oikeudessa säädetyin edellytyksin.

Oikeudenkäyntikulut

66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17.12.2013 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1308/2013 on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle toimenpiteelle, jossa vahvistetaan viinin vähittäismyynnissä käytettävä alkoholin yksikköperusteinen vähimmäishinta, sillä ehdolla, että tämä toimenpide on tosiasiallisesti omiaan takaamaan ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan tavoitteen toteutumisen ja että – kun otetaan huomioon yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet ja yhteisen maatalouden markkinajärjestelyn moitteeton toiminta – se ei ylitä sitä, mikä on tarpeen tämän ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.**

2) **SEUT 34 ja SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että tavoitellakseen ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevaa päämäärää korottamalla alkoholin kuluttajahintaa jäsenvaltio valitsee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen lainsäädännön, jossa vahvistetaan alkoholijuomien vähittäismyynnissä käytettävä alkoholin yksikköperusteinen vähimmäishinta, ja hylkää valmisteverojen korottamisen kaltaisen toimenpiteen, joka saattaa rajoittaa Euroopan unionin sisäistä kauppaa ja kilpailua vähemmän. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia, onko asia todella näin, arvioimalla kaikkia sen käsiteltävänä olevan asian merkityksellisiä seikkoja yksityiskohtaisesti. Pelkästään se, että viimeksi mainitulla toimenpiteellä voi olla muita lisähyötyjä ja sillä voidaan saavuttaa laajemmin alkoholin väärinkäytön vähentämistä koskeva tavoite, ei voi olla perusteena kyseisen toimenpiteen hylkäämiselle.**

3) **SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että kun kansallinen tuomioistuin tutkii kansallista lainsäädäntöä kyseisessä artiklassa tarkoitetun ihmisten terveyden ja elämän suojelua koskevan perustelun kannalta, sen on tarkasteltava objektiivisesti sitä, voidaanko kyseisen jäsenvaltion esittämien todisteiden perusteella perustellusti katsoa, että valitut keinot soveltuvat tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseen, ja sitä mahdollisuutta, että nämä tavoitteet voidaan saavuttaa toimenpiteillä, joilla rajoitetaan vähemmän tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja yhteistä maatalouden markkinajärjestelyä.**

4) **SEUT 36 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen toimenpiteen oikeasuhteisuuden tarkastaminen ei koske ainoastaan tietoa, näyttöä tai muuta aineistoa, jotka olivat kansallisen lainsäätäjän saatavilla, kun se toteutti tällaisen toimenpiteen. Pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa sen tarkastaminen, että kyseinen toimenpide on unionin oikeuden mukainen, on suoritettava niiden tietojen, sen**

näytön tai sen muun aineiston perusteella, jotka ovat kansallisen tuomioistuimen saatavilla sinä ajankohtana, jona se antaa ratkaisun, sen kansallisessa oikeudessa säädetyin edellytyksin.

Allekirjoitukset